

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY
Z GEOGRAFII**

POZIOM ROZSZERZONY

MAJ 2014

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 20 stron (zadania 1 – 34) oraz barwną mapę. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora.
7. Barwną mapę możesz oderwać, ale po zakończeniu pracy włóż ją do arkusza egzaminacyjnego.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
150 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 60**

MGE-R1_1P-142

Zadania od 1. do 7. wykonaj na podstawie barwnej mapy fragmentu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

Zadanie 1. (1 pkt)

Na zdjęciu przedstawiono Dolinę Będkowską i skałę nazywaną Sokolicą (A3).

Sokolica

Na podstawie: www.old.wielka-wies.pl

Podaj kierunek geograficzny, w którym skierowano obiektyw aparatu fotograficznego podczas wykonywania zdjęcia.

Kierunek NE

Zadanie 2. (1 pkt)

Na północny zachód od Doliny Będkowskiej znajduje się forma terenu mająca postać otworu wydrążonego przez wodę powierzchniową zanikającą pod powierzchnią ziemi.

Odczytaj z mapy i podaj nazwę własną tej formy oraz oznaczenie pola mapy, w którym ta forma występuje.

Nazwa formy ponor tykawiec

Pole mapy A2W Dolinie Będkowskiej

Zadanie 3. (2 pkt)

Na barwnej mapie przedstawiono trzy doliny.

Uzupełnij tabelę nazwami dolin, do których odnoszą się podane opisy.

Opis	Nazwa
Dolna część doliny wyróżniająca się walorami przyrodniczymi została objęta szczególną ochroną przyrody.	Dolina Bolechowicka
W płaskim dnie doliny znajduje się kilka stawów rybnych.	Dolina Będkowska
Kręta dolina, która w górnym odcinku kończy się wąwozem.	Dolina Kobyłańska
Wylot doliny jest położony w przysiółku Łączki Kobyłańskie u podnóża Kobylskich Gór.	Dolina Będkowska

Zadanie 4. (2 pkt)

Wymień trzy przyrodnicze cechy tej części Doliny Będkowskiej, w której płynie potok Będkówka.

1. dolina biegnąca południkowo NS
2. zbocza doliny pokryte lasem
3. wychodnie skał głównie po wschodniej stronie doliny

Zadanie 5. (1 pkt)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Przedstawione na mapie liczne formy skalne występujące na zboczach Doliny Kobyłańskiej są zbudowane ze skał

- A. magmowych głębinowych.
- B. magmowych wylewnych.
- C. osadowych okruchowych.
- ☒ D. osadowych organicznych.

Zadanie 6. (2 pkt)

Przedstaw podobieństwa i różnice w środowisku przyrodniczym oraz w zagospodarowaniu Doliny Będkowskiej i Doliny Kobyłańskiej.

Podobieństwo:

przyrodnicze wychodnie skał w obu dolinach
w zagospodarowaniu wytyczenie licznych szlaków turystyki pieszej i rowerowej

Różnica:

przyrodnicza Dolina Będkowska jest zdecydowanie szersza i dłuższa, o prostszej linii
w zagospodarowaniu Dolina Będkowska jest w większym stopniu zmieniona przez człowieka (stawy hodowlane, droga, pojedyncza zabudowa)

Zadanie 7. (2 pkt)

W dniu 22 czerwca zmierzono w jednym z miejsc przedstawionych na mapie wysokość Słońca w momencie górowania. Zmierzona wysokość wyniosła $63^{\circ}15'$.

Oblicz szerokość geograficzną miejsca, w którym dokonano pomiaru. Przyjmij wartość deklinacji Słońca $23^{\circ}26'$. Zapisz obliczenia, a następnie wybierz położenie miejsca pomiaru wśród podanych poniżej, podkreślając poprawne dokończenie zdania.

Obliczenia **górowanie 22 czerwca, wysokość $63^{\circ}15'$
 deklinacja Słońca $23^{\circ}26'$, wzór górowanie słońca 22 VI
 wys. Słońca = 90° - szer. geograficzna + $23^{\circ}26'$
 wynik: $63^{\circ}15' = 90^{\circ}$ - szer. + $23^{\circ}26'$
 szer = $90^{\circ} - 63^{\circ}15' + 23^{\circ}26'$
 szerokość geograficzna = $50^{\circ}11'$**

Pomiaru wysokości Słońca w momencie górowania dokonano

- A. w punkcie widokowym na szczycie góry Grodzisko (C1/2).
- B. na parkingu w Będkowicach (B3).
- ☒ C. na skrzyżowaniu dróg asfaltowych w miejscowości Bębło (C2/3).
- D. obok dworu z końca XVIII wieku w Bolechowicach (D5).

Zadanie 8. (2 pkt)

Porównaj granit i bazalt według podanych kryteriów.

Pochodzenie **Obie skały są pochodzenia wulkanicznego. Granit jest skałą
 głębinową, a bazalt wylewną.**

Struktura skały **granit - jawnokrystaliczna, przede wszystkim średniokrystaliczna,
 bazalt - struktura afanitowa (skrytokrystaliczna)**

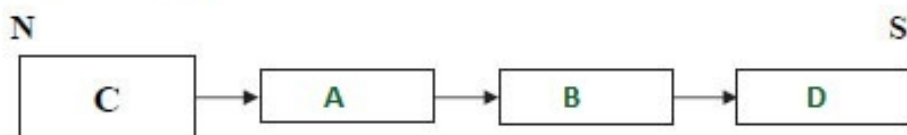
Zawartość krzemionki **granit - duża, bazalt - mała**

Zadanie 9. (1 pkt)

Założono, że wymienione poniżej formy polodowcowe powstały w wyniku działalności lądolodu w Polsce podczas tego samego zlodowacenia.

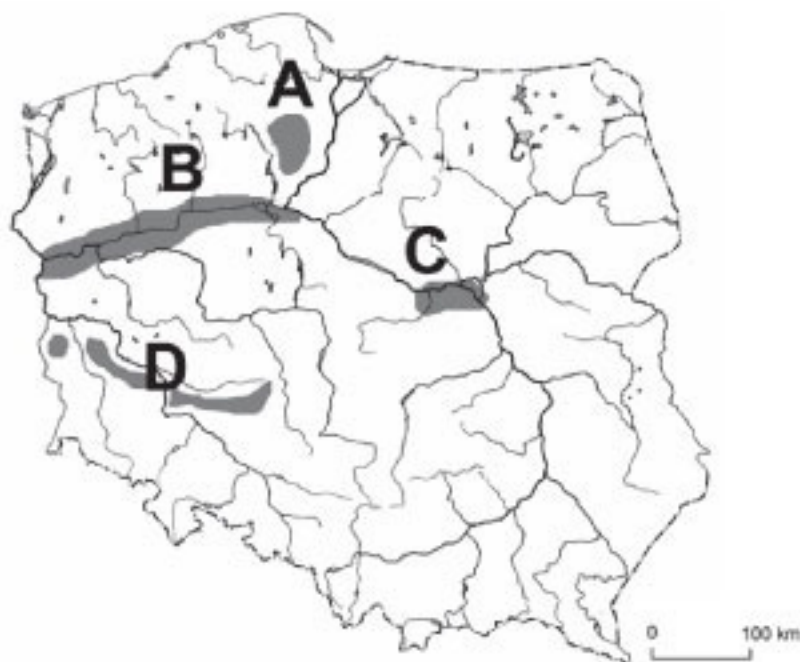
- A. morena czołowa
- B. sandr
- C. morena denna
- D. pradolina

Wpisz do schematu litery, którymi oznaczono podane formy. Uwzględnij kolejność położenia od północy ku południowi.

Zadanie 10. (2 pkt)

Na mapie literami od A do D oznaczono wybrane obszary, na których występują formy polodowcowe.

Na podstawie: *Atlas geograficzny Polski*, Warszawa 2003.

Do każdej z wymienionych w tabeli form polodowcowych przyporządkuj region geograficzny, dla którego ta forma jest charakterystyczna, oraz literę oznaczającą ten region na mapie. Nazwy regionów wybierz spośród podanych.

Wał Trzebnicki

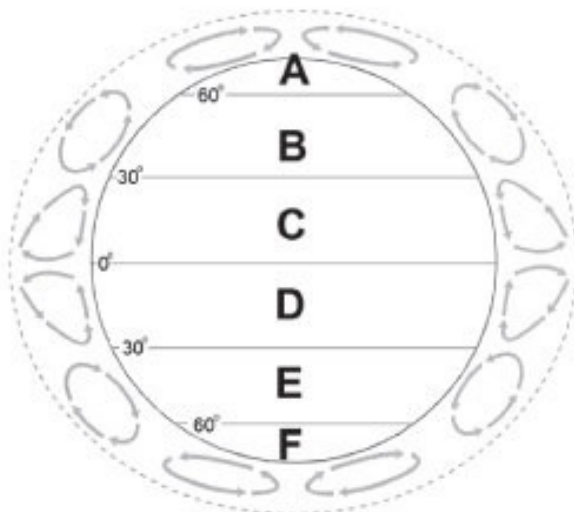
Równina Tucholska

Kotlina Warszawska

Forma polodowcowa	Nazwa regionu geograficznego	Obszar występowania formy (wpisz literę)
morena czołowa	Wał Trzebnicki	D
sandr	Równina Tucholska	A

Zadanie 11. (2 pkt)

Na schemacie przedstawiono ogólną cyrkulację atmosfery. Literami od A do F oznaczono wybrane strefy szerokości geograficznych.

Na podstawie: P. Czubla, E. Papińska, *Geografia fizyczna*, Warszawa 2003.

a) Podaj litery wskazujące strefy szerokości geograficznych, w których dominują:

- pasaty C, D
- wiatry zachodnie E, B

b) Wyjaśnij, jak powstają okołobiegunowe wyży baryczne.

W okolicach biegunów zachodzą zjawiska osiadania mas powietrza
przemieszczających się z obszarów średnich szerokości geograficznych.

Osiadanie mas powietrza z wyższych warstw troposfery prowadzi do
powstania rozległych ośrodków wysokiego ciśnienia (wyż okołobiegunowe):

Zadanie 12. (2 pkt)

Jednym z przejawów procesu wietrzenia mechanicznego jest krystalizacja soli w szczelinach skalnych. Krystalizując, sole zwiększają objętość, rozszerzają szczeliny i powodują rozpad skał.

a) Zaznacz nazwę klimatu, w którym istnieją najdogodniejsze warunki do opisanego procesu krystalizacji soli w szczelinach skał.

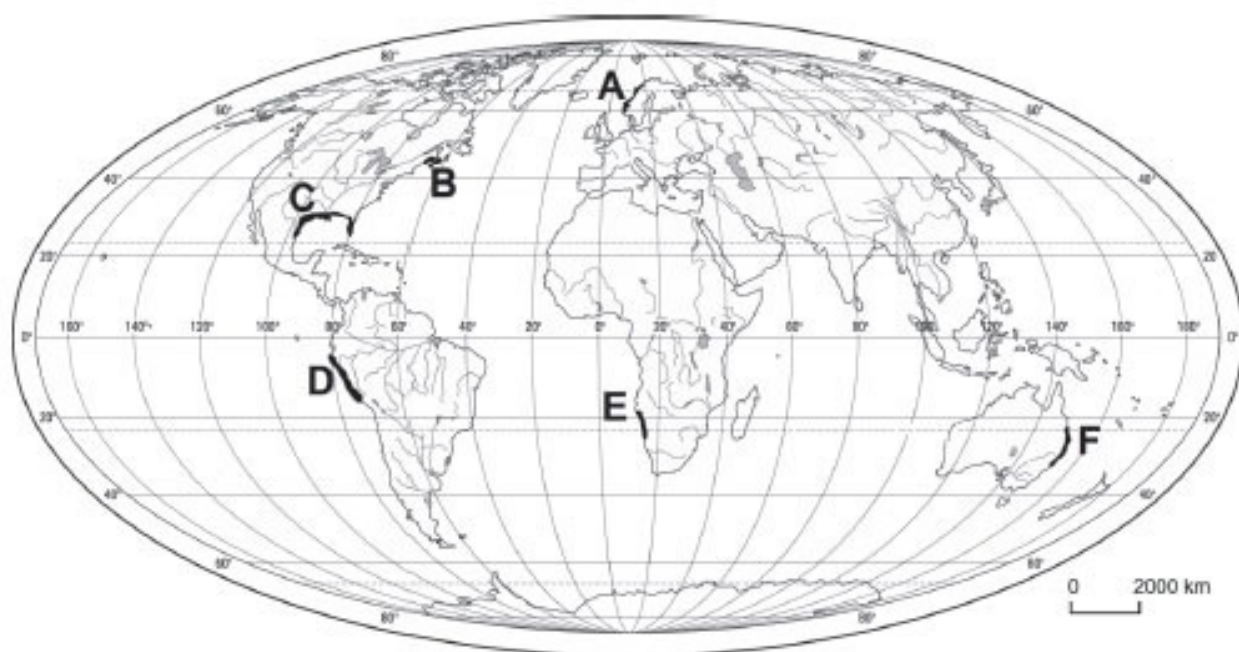
- A. subpolarny
- B. umiarkowany morski
- ☒ C. zwrotnikowy suchy
- D. równikowy wilgotny

b) Zaznacz czynnik, który przyczynia się do krystalizacji soli w szczelinach skal.

- A. Kwaśne deszcze.
- ☒ B. Wysokie parowanie.
- C. Wahanie temperatury powietrza około 0 °C.
- D. Wysokie roczne amplitudy temperatury powietrza.

Zadanie 13. (2 pkt)

Na mapie zaznaczono obszary wybranych wybrzeży morskich.

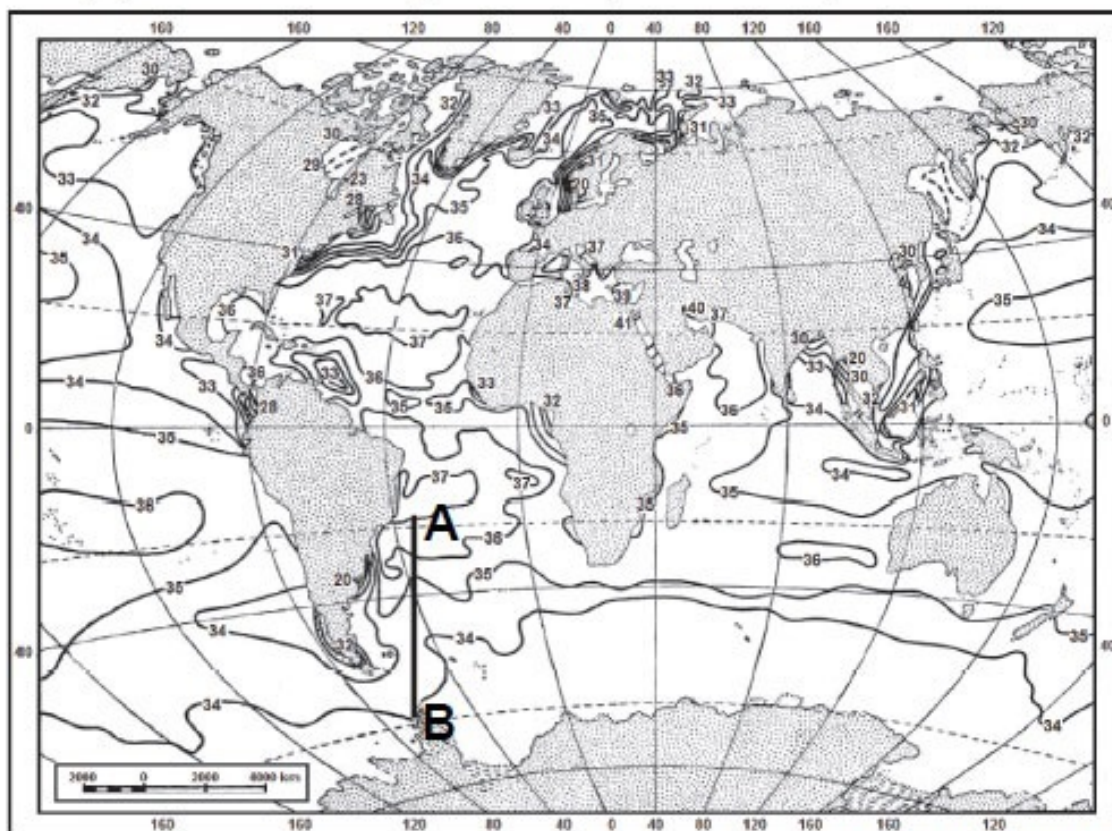

Wpisz do tabeli litery, którymi zaznaczono na mapie położenie opisanych wybrzeży.

Opis wybrzeża	Położenie na mapie (wpisz literę)
Wybrzeże poddawane jest wstrząsom sejsmicznym związanym z podsuwaniem się płyty oceanicznej pod kontynentalną.	D
Wybrzeże zostało ukształtowane przez rzeki i jezory lodowców.	A
Wybrzeże o charakterze piaszczystej pustyni. Do niskich opadów na wybrzeżu przyczynia się przybrzeżny zimny prąd morski.	E
Wybrzeże, na którym duże amplitudy pływów w zatoce morskiej stwarzają warunki do wykorzystywania ruchów wody do produkcji energii.	B

Zadanie 14. (3 pkt)

Na mapie przedstawiono zasolenie powierzchniowych wód oceanicznych.

Na podstawie: www.msu.ru

- a) Sformułuj prawidłowość opisującą zmiany zasolenia wody wzdłuż linii AB.

Stopień zasolenia oceanu zmniejsza się, podążając od zwrotnika koziorożca w kierunku bieguna południowego.

- b) Podaj dwie przyczyny wartości zasolenia wód oceanicznych oblewających Antarktydę.

1. Mniejsze parowanie wód niż w przypadku strefy zwrotnikowej.
2. Ciągłe dostarczanie słodkiej wody z topniejących lodowców i gór lodowych Antarktydy.

- c) Podaj, w którym akwenie – Zatoce Perskiej czy Zatoce Gwinejskiej – jest większe zasolenie wody. Uzasadnij, podając dwa argumenty, dlaczego wody akwenu wskazanego przez Ciebie są bardziej zasolone.

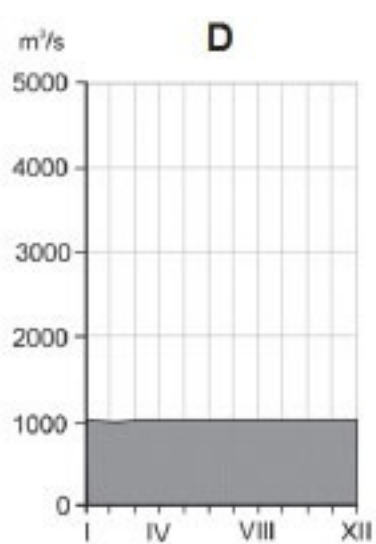
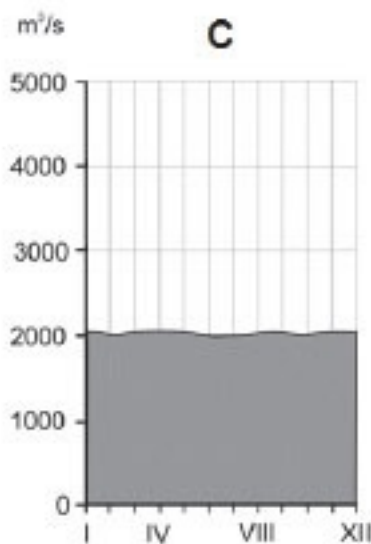
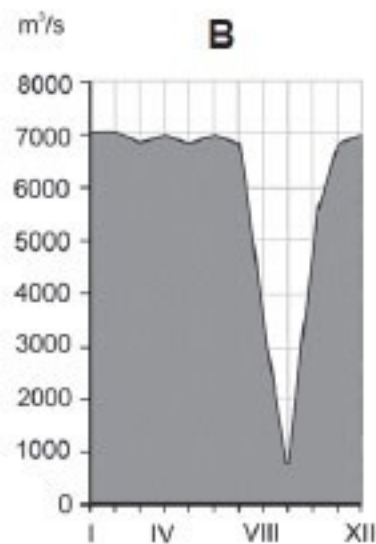
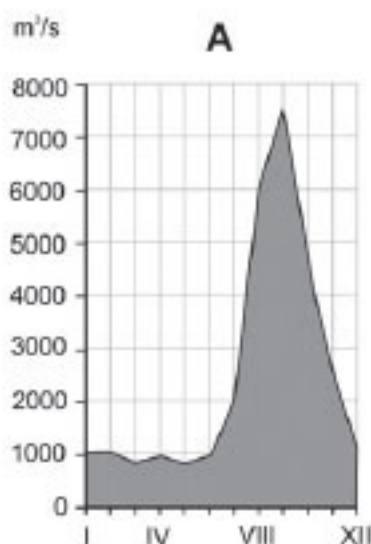
Akwen Zatoka Perska

Argumenty:

1. Strefa zwrotnikowa powoduje zwiększone parowanie, jednocześnie otaczające pustynie nie dostarczają dużych ilości wody słodkiej z rzek do Zatoki Perskiej.
2. Zatoka Gwinejska nie jest odizolowana od wód Oceanu Światowego jak Zat. Perska, w związku z czym jej wody mieszają się w większym stopniu np. z wodami z okolic Antarktydy. Dodatkowo zasilana jest słodką wodą z rzek, np. Niger, Kongo.

Zadanie 15. (1 pkt)

Wśród poniższych wykresów zamieszczono trzy wykresy przedstawiające wielkość przepływów Nilu w miejscach oznaczonych na mapie numerami 1–3.

Na podstawie: M. Wilczyńska-Wołoszyn, *Geografia*, Warszawa 2004.

Podaj literę, którą oznaczono wykres przedstawiający wielkość przepływów Nilu w miejscu wskazanym na mapie numerem 2.

Wykres **A**

Zadanie 16. (2 pkt)

a) Zaznacz dwie formy rzeźby, które są skutkiem erozji wodnej.

- ☒ A. kanion
☐ B. delta
☒ C. przełom
☐ D. stalaktyt

b) Podaj dwa przykłady działań gospodarczych człowieka przyczyniających się do rozwoju erozji wodnej.

1. **Wycinanie lasów, które powoduje wyjaławianie gleby i zdolność retencji wody.**
 2. **Regulowanie brzegów rzek oraz zabudowywanie naturalnych terenów zalewowych.**

Zadanie 17. (2 pkt)

a) Wpisz w tabeli, obok każdego opisu bariery rozwoju osadnictwa, właściwą nazwę wybraną z podanych.

termiczna świetlna wodna grawitacyjna

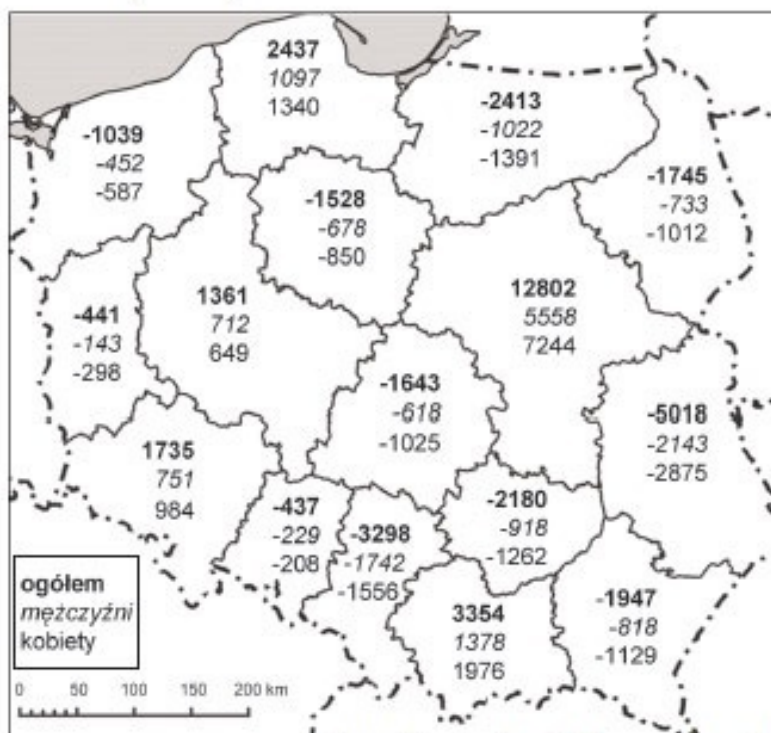
Opis	Bariera (wpisz nazwę)
Występuje na skutek niskich wartości ciśnienia atmosferycznego oraz zmniejszonej ilości tlenu w powietrzu.	grawitacyjna
Występuje wyłącznie w wysokich szerokościach geograficznych.	świetlna

b) Obok każdego z podanych obszarów wpisz po dwie główne przyrodnicze bariery rozwoju osadnictwa wybrane spośród podanych w poleceniu a).

Nowa Ziemia **świetlna** **termiczna**
 Andy **grawitacyjna** **wodna**

Zadanie 18. (2 pkt)

Na mapie przedstawiono wartości salda migracji wewnętrznych na pobyt stały w 2012 roku według województw oraz płci migrantów.

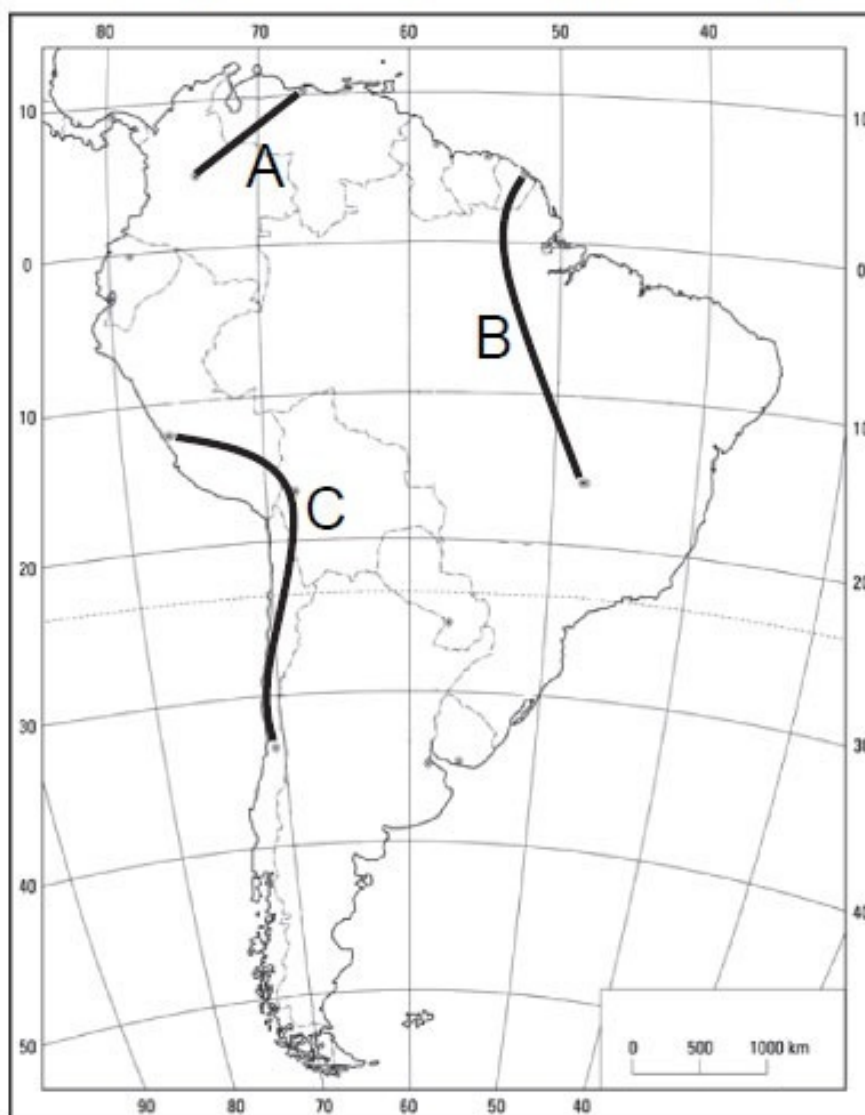

Na podstawie: *Rocznik Demograficzny 2013*, Warszawa 2013.

- a) Sformułuj dwa wnioski odnoszące się do migracji wewnętrznych w Polsce według województw.
1. Migrują głównie ludzie zamieszkujący województwa słabiej zurbanizowane, bez licznych, dużych ośrodków miejskich. Wyjątkiem jest Śląsk, który mimo wysokiego wskaźnika urbanizacji ma także ujemne saldo migracji.
 2. Województwami o największym dodatnim saldzie migracji są te utożsamiane z dużymi, prężnie rozwijającymi się ośrodkami centralnymi (Warszawa, Kraków, Poznań, Wrocław, Gdańsk).
- b) Przedstaw dwa skutki migracji wewnętrznych w województwie lubelskim dla sytuacji społeczno-gospodarczej tego województwa.
1. Odpływ ludności z województwa lubelskiego dotyczy głównie osób młodych, przez co samo województwo cierpi z powodu odpływu najbardziej pożądanej zawodowo i społecznie grupy obywateli. Powoduje to także starzenie się społeczeństwa na danym obszarze.
 2. Odpływ ludności niesie także zmiany w kontekście przestrzennym. Depopulacja powoduje spadek zagęszczenia ludności (wzrost kosztów infrastrukturalnych dla pozostałych mieszkańców) oraz możliwość pojawiania się procesów opuszczania terenów zamieszkałych i pozostawiania pustych domów.

Zadanie 19. (2 pkt)

Na mapie literami A–C oznaczono trzy trasy podróży. Każda trasa prowadzi przez obszary, na których ludność używa języków urzędowych z rodziny języków indoeuropejskich.

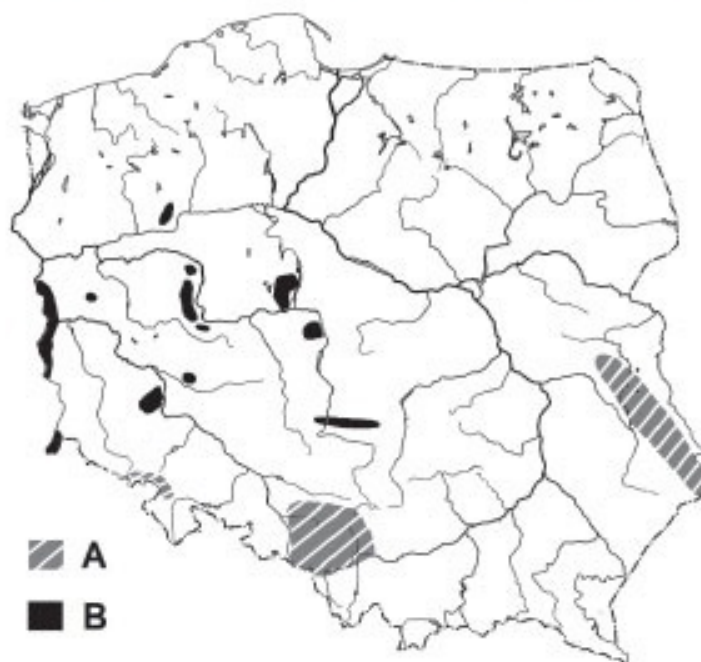

Wpisz do tabeli nazwy języków urzędowych (z rodziny języków indoeuropejskich) używanych na obszarach państw, przez które prowadzą zaznaczone na mapie trasy podróży.

Trasa podróży	Języki urzędowe z rodziny języków indoeuropejskich
A	• hiszpański
B	• portugalski
	• francuski
C	• hiszpański

Zadanie 20. (2 pkt)

Na mapie zaznaczono główne obszary występowania wybranych surowców energetycznych w Polsce.

Na podstawie: *Atlas geograficzny Polski*, Warszawa 2007.

- a) Podaj nazwę surowca energetycznego, którego główne obszary występowania na mapie oznaczono w legendzie literą A.

węgiel kamienny

- b) Wymień dwa przykłady przeobrażeń środowiska przyrodniczego obszarów intensywnej eksploatacji surowca energetycznego, któremu odpowiada na mapie litera B.

- ogromne obszary zajmowane pod odkrywkową eksploatację węgla brunatnego
- w związku z koniecznością odpompowywania wody obniża się zwierciadło wód gruntowych wokół kopalni

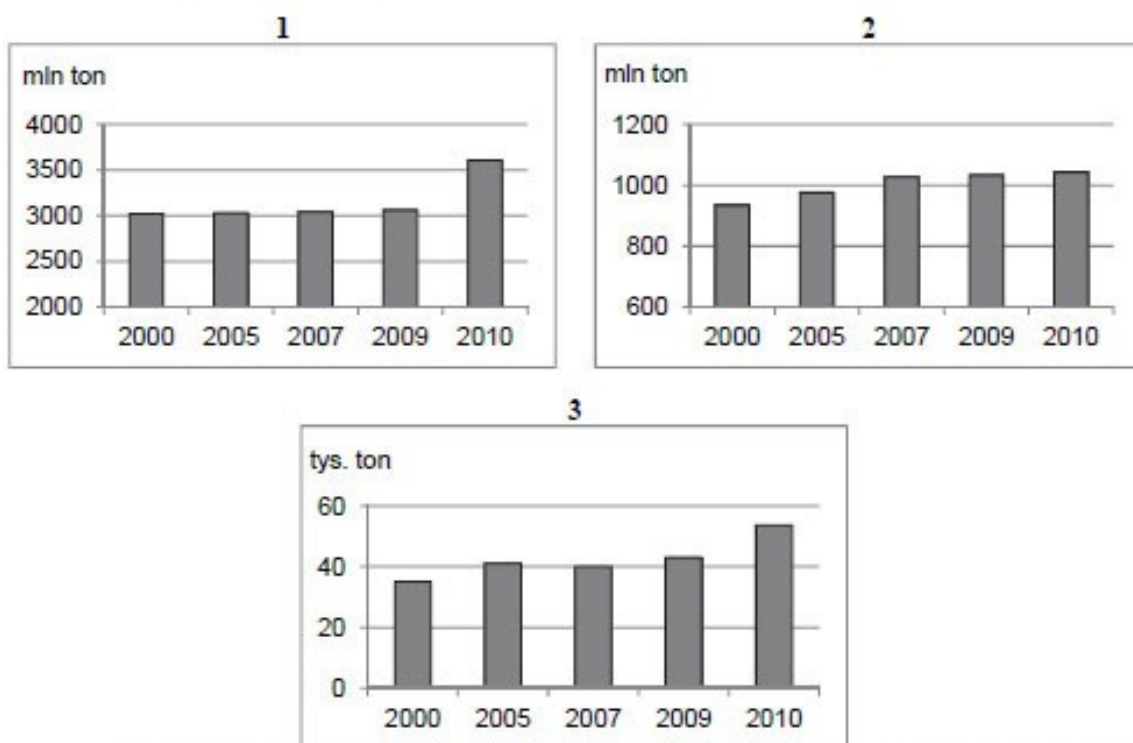
Zadanie 21. (1 pkt)

Wymień dwa sposoby zmniejszania zużycia surowców naturalnych w gospodarce, stosowane we współczesnym świecie.

- zastępowanie energochłonnych technologii i urządzeń nowoczesnymi, potrzebującymi mniejszej ilości energii
- zastępowanie energii pozyskiwanej z konwencjonalnych źródeł energii tzw. odnawialnymi źródłami energii

Zadanie 22. (3 pkt)

Na wykresach przedstawiono zmiany w wydobywaniu wybranych surowców energetycznych na świecie w latach 2000–2010.

Na podstawie: J. Kądziołka, K. Kocimowski, E. Wołonciej, *Świat w liczbach 2013*, Warszawa 2013, *Rocznik Statystyczny RP 2012*, Warszawa 2012.

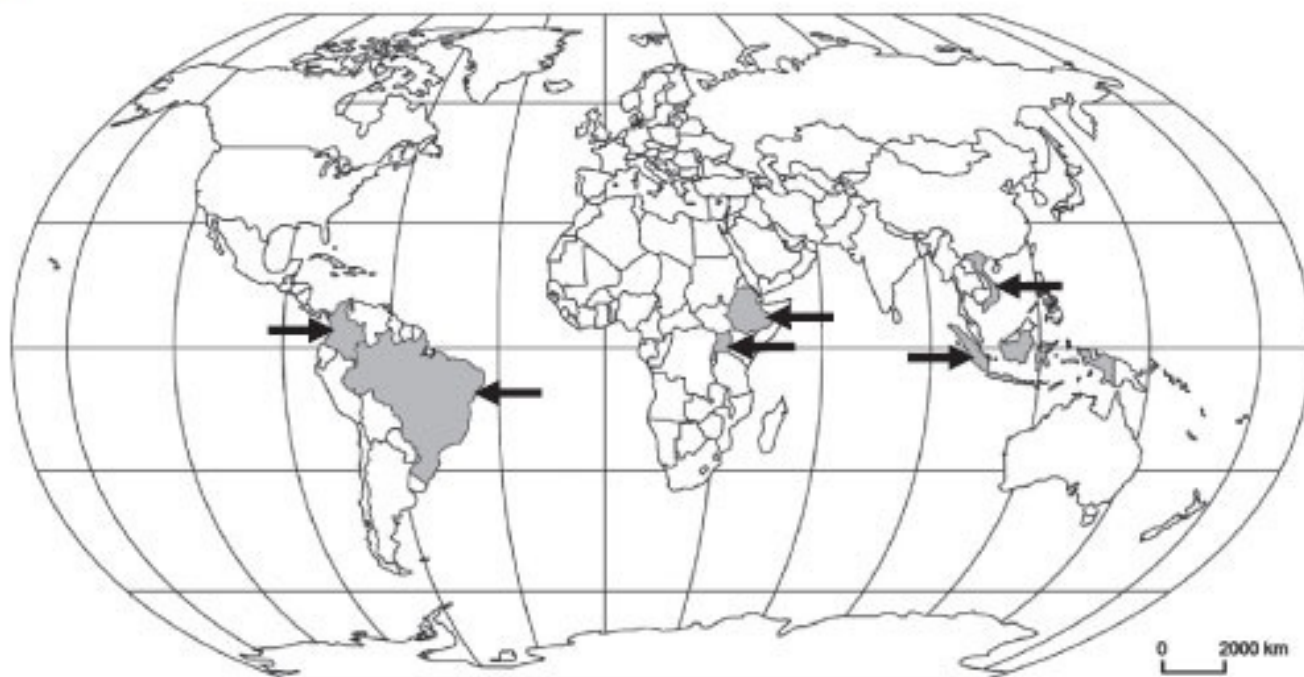
Każdemu z wymienionych w tabeli surowców energetycznych przyporządkuj właściwy opis oraz wykres przedstawiający zmiany w jego wydobywaniu.

Nazwa surowca	Opis (wpisz literę)	Wykres (wpisz numer)
ropa naftowa	D	1
rudy uranu	A	3
węgiel brunatny	B	2

- A. Surowiec wykorzystywany w energetyce od drugiej połowy XX wieku. Miał zastosowanie także w przemyśle zbrojeniowym. Występuje w wielu rejonach świata, ale złoża są na ogół ubogie. Charakteryzuje się dużą wydajnością energetyczną.
- B. Największe złoża znajdują się w Ameryce Południowej i Azji. W wielu krajach wysoko rozwiniętych zaprzestano jednak jego wydobywania, ale w krajach dynamicznie rozwijających przemysł zapotrzebowanie na ten surowiec stale rośnie.
- C. Koszty pozyskiwania surowca są relatywnie niskie. Światowe wydobywanie koncentruje się w Europie. Złoża ulegają stosunkowo szybkiemu wyczerpywaniu ze względu na małe zasoby surowca.
- D. Początkowo wydobywanie koncentrowało się w Ameryce Północnej i Południowej. Obecnie największe wydobywanie przypada na kraje położone w Azji. Duży popyt na ten surowiec powoduje, że jego eksploatacja jest podejmowana nawet w bardzo trudnych warunkach przyrodniczych.

Zadanie 23. (2 pkt)

Na mapie zaznaczono i wskazano strzałkami wybrane państwa z grupy głównych producentów kawy w 2013 roku.

Na podstawie: www.ico.org

a) Na podstawie mapy wymień po jednym państwie Ameryki Południowej, Afryki i Azji z grupy głównych producentów kawy.

Ameryka Południowa Brazylia, Kolumbia

Afryka Uganda, Kenia

Azja Wietnam, Indonezja

b) Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Cechy klimatu, które są charakterystyczne dla zaznaczonych na mapie państw i sprzyjają uprawie kawy, to

- ☒ A. niewielkie roczne amplitudy temperatury powietrza i wysokie sumy opadów rocznych.
- ☐ B. gorące, suche lata, wilgotne zimy i małe dobowe wahania temperatury powietrza.
- ☐ C. wysokie temperatury przez cały rok, skąpe opady w porze lata i obfite opady zimą.
- ☐ D. duże roczne amplitudy temperatury powietrza i obfite opady przez cały rok.

Zadanie 24. (2 pkt)

Niektóre cechy środowiska geograficznego Polski wpływają niekorzystnie na rozwój rolnictwa.

- a) Uzasadnij, dlaczego w Polsce na uprawę ziemi niekorzystny wpływ wywiera niewielka grubość pokrywy śnieżnej.

Pokrywa śnieżna zimą pełni rolę izolacji termicznej, ograniczając przemarzanie gleby. Dodatkowo pełni także funkcje retencyjną, stopniowo uwalniając wodę podczas roztopów.

- b) Uzasadnij, podając dwa argumenty, dlaczego wysoki udział gospodarstw o powierzchni poniżej 5 ha w strukturze gospodarstw Polski jest jedną z barier rozwoju rolnictwa.

Małe gospodarstwa nie są konkurencyjne względem średnich i dużych, na których w przeliczeniu na jednostkę powierzchni łatwiej i taniej jest przeprowadzić zabiegi agrotechniczne.

Niewielkiej powierzchni gospodarstw towarzyszy także ich rozdrobnienie, przez co istnieje konieczność przemieszczania się między swoimi działkami niekiedy na dziesiątki kilometrów. Zwiększają się koszty, a spada produktywność.

Zadanie 25. (1 pkt)

W tabeli zestawiono państwa o najwyższym pogłowie w 2010 roku wybranych zwierząt gospodarskich.

trzoda chlewna		bydło		owce	
Państwo	Udział w świecie w %	Państwo	Udział w świecie w %	Państwo	Udział w świecie w %
Chiny	49,3	Indie	14,7	Chiny	12,4
USA	6,7	Brazylia	14,7	Indie	6,8
Brazylia	4,0	USA	6,6	Australia	6,3
Wietnam	2,8	Chiny	5,9	Iran	5,0

Na podstawie: *Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2012*, Warszawa 2012.

Uzupełnij tabelę nazwami zwierząt gospodarskich dobranymi spośród podanych.

bydło

owce

trzoda chlewna

Zadanie 26. (2 pkt)

Przedstaw zaletę i wadę przemysłowego chowu zwierząt gospodarskich.

Zaleta

Niższe koszty uzyskania mięsa dzięki efektowi skali produkcji.

Wada

W przemysłowym chowie stosuje się więcej chemii (antybiotyki, sterydy), przez co smak i jakość tego typu żywności jest inna niż podczas tradycyjnego chowu.

Zadanie 27. (2 pkt)

W tabeli przedstawiono spożycie niektórych artykułów w wybranych państwach.

Kraj	Zboża	Ziemniaki	Warzywa i owoce	Mięso	Ryby
	w kilogramach na 1 mieszkańca				
USA	112	62	240	125	10
Indie	167	35	300	53	25
Chiny	160	17	110	5	5
Japonia	114	25	160	44	60

Na podstawie: J. Kądziołka, K. Kocimowski, E. Wołoncej, *Świat w liczbach 2013*, Warszawa 2013.

Uzupełnij tabelę nazwami państw dobranymi spośród podanych.

Chiny Indie Japonia Stany Zjednoczone

Zadanie 28. (1 pkt)

Uzasadnij, podając dwa argumenty, dlaczego w krajach słabo rozwiniętych występują inne wartości spożycia mięsa na 1 mieszkańca niż w krajach wysoko rozwiniętych.

- Kraje rozwijające się często borykają się z ogólną sytuacją żywieniową, a hodowla zwierząt pochłania sporą ilość potencjalnej żywności, którą trzeba przeznaczyć na pasze.
- Koszty wytworzenia, przedkładające się na ceny, są zdecydowanie wyższe w przypadku mięsa.

Zadanie 29. (2 pkt)

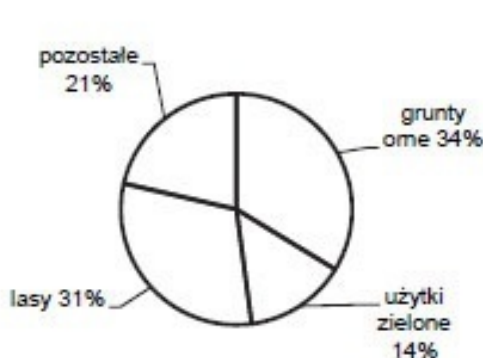
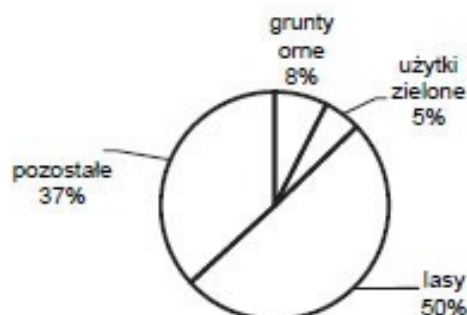
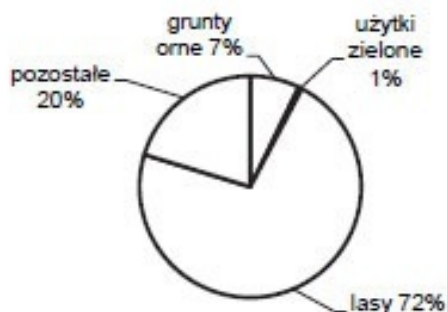
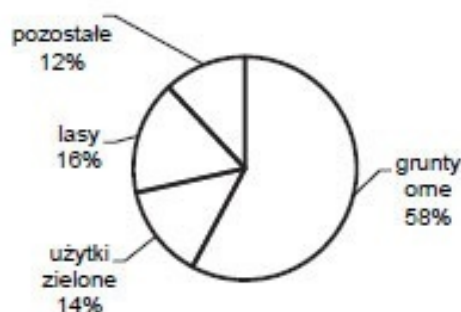
Każdej grupie państw przyporządkuj jedną charakterystyczną dla całej grupy cechę społeczną lub gospodarczą.

A. Indonezja, Turcja, Albania	1. Ujemny przyrost naturalny.
B. Bułgaria, Ukraina, Łotwa	2. Liczebna przewaga wyznawców islamu nad wyznawcami innych religii.
C. Norwegia, Holandia, Rosja	3. Dominujący udział ludności odmiany mongoloidalnej.
D. Hiszpania, Malta, Francja	4. Przynależność do Unii Europejskiej.
	5. Duży eksport gazu ziemnego.

A. **2** B. **1** C. **5** D. **4**

Zadanie 30. (2 pkt)

Na wykresach przedstawiono użytkowanie gruntów w wybranych państwach świata w % ogólnej powierzchni.

Niemcy**Rosja****Finlandia****Ukraina**

Na podstawie: *Świat i Polska 2007. Encyklopedia*, Warszawa 2007.

Wpisz pod każdym z wykresów nazwę odpowiedniego państwa. Wybierz ją spośród podanych.

Finlandia

Islandia

Niemcy

Rosja

Ukraina

Zadanie 31. (1 pkt)

Uzasadnij, dlaczego na zachodnich wybrzeżach Ameryki Południowej występuje jedno z najzasobniejszych łowisk Oceanu Spokojnego.

U wybrzeży Ameryki Południowej występuje prąd zimny, dzięki któremu wody tam są bogate w kryl, którym żywią się ryby. Bogate wody powodują zwiększoną ilość ryb. Dodatkowo w tym regionie przebiega rów oceaniczny, który również się do tego przyczynia.

Zadanie 32. (2 pkt)

Jednym ze skutków przelowienia łowisk morskich jest spadek populacji odławianych ryb.

Podaj dwa inne negatywne skutki przelowienia łowisk morskich.

1. **Spadek populacji ryb poprzez przelowienie powoduje zubożenie całego ekosystemu.**
2. **Spadek populacji ryb powoduje rozpoczęcie dominacji innych, napływowych gatunków, często drapieżnych, co powoduje jeszcze większy odpływ ryb naturalnie zasiedlających wody.**

Zadanie 33. (2 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego wraz z rozwojem gospodarczym zmniejsza się zapotrzebowanie na przewóz towarów transportem kolejowym, a wzrasta zapotrzebowanie na usługi łączności.

Transport kolejowy

- **coraz mniej rentowny transport kolejowy**
- **spadek udziału sektora II, a przez to spadek towarów do transportowania**

Usługi łączności

- **globalizacja**
- **wzrost udziału sektora III w gospodarce**

Zadanie 34. (1 pkt)

W ostatnich latach Polska Akcja Humanitarna organizowała pomoc dla mieszkańców m.in. Sudanu i Japonii. Poniżej, obok nazw tych krajów, wskazano rok, w którym pomoc ta była udzielona.

Podaj główne wydarzenie, które stało się przyczyną udzielenia pomocy przez Polską Akcję Humanitarną mieszkańcom w każdym z wymienionych państw.

Japonia (2011 r.)

Japonia - trzęsienie ziemi w 2011 r., na skutek którego zniszczeniu uległa elektrownia jądrowa. Wiele osób zostało poszkodowanych nie tylko przez sam żywioł, ale w wyniku awarii elektrowni.

Sudan (2011/2012 r.)

Sudan - PAH pomaga w Sudanie, budując studnie. Dodatkowo udziela również pomocy humanitarnej w momencie fal głodu oraz konfliktów (Darfur).